

**Рецензія на монографію “Трансформація державного управління
органами внутрішніх справ України в контексті національної безпеки”
кандидата наук з державного управління, доцента Криштановича М. Ф.**

Україна, яка проголосила курс на європейську інтеграцію, щоб влитися в сім'ю європейських народів, зобов'язалася здійснити реформи у всіх сферах політичного, економічного, культурного життя. Особливе місце в системі реформ в Україні приділяється реформуванню правоохоронних органів, які повинні забезпечити дотримання прав людини, національної безпеки як необхідної умови життєдіяльності людей, суспільства і держави. Забезпечення національної безпеки в нових умовах є проблемою однією з найбільш актуальних. Це зумовлено, по-перше, змінами, що відбуваються в самій Україні; по-друге, постійною потребою виявляти й оцінювати реально існуючі та потенційні загрози безпеці України з метою визначення шляхів їх відвернення; по-третє, розкриттям місця і ролі органів внутрішніх справ у протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам.

Органи внутрішніх справ, які на сьогодні своєю організацією та діяльністю не повною мірою відповідають вимогам соціально-політичної економічної та криміногенної ситуації в країні, потребують докорінного реформування. Для цього необхідно переосмислити існуючих в науці і правоохоронній практиці догм і стереотипів щодо розуміння сутності і завдань цієї сферою, форм і методів її забезпечення в сучасних умовах. Усе це зумовлює гостру потребу в дослідженні проблем стану і розвитку органів внутрішніх справ, їх правових, організаційних, кадрових та інших складових нормативно-правових засад організації та функціонування органів внутрішніх справ із забезпечення національної безпеки України.

Усі ці питання, які необхідно вирішити при реформуванні органів внутрішніх справ, досліджує М. Ф. Криштанович у монографії “Трансформація державного управління органами внутрішніх справ України в контексті національної безпеки”, яка вийшла у видавництві Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президентові України.

Автор дослідження здійснює його у комплексі, де предметом дослідження є процес реформування державного управління органами внутрішніх справ України у контексті національної безпеки та механізми її реалізації. Монографія є однією із спроб комплексно, з використанням сучасних методів пізнання, врахуванням новітніх наукових досягнень дослідити трансформацію державного управління органами внутрішніх справ України.

Логічною є структура монографії, яка складається із п'яти послідовних розділів, які відображають складові частини системного реформування органів внутрішніх справ.

У першому розділі М. Ф. Криштанович, висвітлюючи стан дослідження проблем та еволюцію теорії і практики державного управління діяльністю ОВС у сфері забезпечення національної безпеки, зосереджує увагу на узагальненні міжнародного досвіду державного управління органами внутрішніх справ (поліції) в контексті національної безпеки і його значення для України. Автор підкреслює, що вивчення світового досвіду, критичне засвоєння існуючих у світі підходів та моделей організації правоохоронної діяльності дозволяє визначити ряд умов ефективного функціонування поліції у сфері національної безпеки. Це, зокрема, наявність відповідної правової бази, яка виражає волю суспільства щодо поліції, чітке управління нею з боку вищої

національної та регіональної адміністрації; соціальна довіра у населення; укомплектованість особовим складом і наявність здібностей, адекватних завданням, що вирішуються; достатнє фінансування та оснащення необхідними засобами озброєння, зв'язку, транспорту, криміналістичної техніки тощо. Ці умови є універсальними та обов'язковими для кожної країни, зокрема для України, що дозволяє накреслити шлях удосконалення правоохоронної діяльності.

Складові елементи реформування державного управління органами внутрішніх справ України в контексті національної безпеки розглядається у другому, третьому та четвертому розділах монографії. Так, у другому розділі основна увага звернена на висвітлення місця, ролі та основних напрямків діяльності ОВС щодо забезпечення національної внутрішньої безпеки, а також на висвітлення міжнародного співробітництва ОВС України в контексті забезпечення національної безпеки. У розділі доведено, що необхідним атрибутом у роботі ОВС України повинно стати неодмінне накопичення та правильне використання набутого й опробованого міжнародного досвіду реалізації механізмів забезпечення безпеки правопорядку та обміну досвідом із колегами по службі за її межами.

Третій розділ “Нормативно-правові засади державного регулювання діяльності ОВС у сфері забезпечення національної безпеки держави” – висвітлює загальний стан нормативно-правового регулювання діяльності ОВС у контексті національної безпеки, розглядає спеціальне законодавство як важливий механізм діяльності ОВС із забезпечення внутрішньої безпеки держави, суспільства і громадянина, досліджує функціональне законодавство й основні принципи нормативно-правового регулювання ОВС у сфері національної безпеки.

Автором монографії встановлено, що всі принципи, закріплені законодавцем у нормативно-правових актах, які регулюють діяльність ОВС у сфері забезпечення національної безпеки, діють не розрізнено, а у певному взаємозв'язку, оскільки об'єднані загальною метою – сприяти механізму ефективної діяльності цих органів, закріпити належне виконання прав та обов'язків своїх працівників. Підкреслено, що при формуванні та ухваленні засад правової політики плідним має стати застосування системного підходу, що передбачає врахування економічних, соціальних, політичних, духовних змін у суспільному житті країни, чітке розуміння стратегічних цілей і завдань діяльності ОВС.

У четвертому розділі “Державне управління кадровим і матеріально-технічним забезпеченням ОВС – важливий інструмент стабільності національної безпеки” розглянуто основні напрямки і механізми процесу оптимізації кадрового потенціалу ОВС, механізми формування сучасної моделі управління персоналом ОВС і особливості механізмів їх матеріально-технічного забезпечення.

Обґрунтовано в монографії, що механізм здійснення управління персоналом ОВС, а також зміст організаційних, виховних, соціально-психологічних заходів повинні відповідати тому типу соціальної організації системи МВС України, який буде обраний у якості сучасної моделі управління персоналом. Її формування буде сприяти якісному забезпеченню національної безпеки.

Одночасно обґрунтовано, що високий рівень матеріально-технічного забезпечення ОВС буде сприяти максимальному наближенню цих органів до високих стандартів організації та функціонування правоохоронних структур розвинутих демократичних країн, характерними ознаками яких є більш якісне виконання своїх завдань.

В останньому заключному п'ятому розділі розглянуто сучасні механізми державного управління щодо підвищення ефективності функціонування ОВС у сфері національної безпеки, визначено роль і значення механізмів докорінного реформування органів правопорядку як головної вимоги підвищення ефективності забезпечення національної безпеки, обґрунтовано необхідність перебудови інформаційно-аналітичного забезпечення ОВС і механізми її реалізації. Значна увага приділена удосконаленню механізмів взаємодії ОВС у правоохоронній сфері в контексті національної безпеки країни.

У монографії доведена необхідність з урахуванням європейських стандартів, які побудовані на детальній правовій регламентації взаємостосунків поліції та громадян, а також завдань, що покладаються на ті чи інші органи внутрішніх справ, розробити й запровадити нові внутрішні та зовнішні критерії та методики оцінювання їх функціональної діяльності. Але автор застерігає, що не можна допустити механічного копіювання чужих зразків і способів реформування правоохоронних органів.

У монографії автор зробив ґрунтовні висновки свого дослідження.

Таким чином, як видно із монографії, на сьогодні недоцільним є реформування лише окремих підрозділів ОВС України. Перспектива міститься тільки у системному, комплексному реформуванні всіх органів сектору безпеки держави. Доцільно також зазначити, що успішне реформування основ діяльності органів внутрішніх справ буде залежати від кореляції з адміністративною та конституційною реформами в Україні.

Доктор наук з державного управління,
професор

П. Петровський